لە یادی (١٠٣) ساڵەی ڕۆژنامەنووسیی کوردی

بەرەو پێکهێنانی تیمی ڕۆژنامەنووسیی گەڕۆک

ئەگەرچی زیاد لە سەدەیەکە ڕۆژنامە وەک کەناڵێکی ڕاگەیاندن لە گۆڕەپانی ڕۆشنبیریی کوردستاندا هاتووەتە کایەوە، بەڵام بە هۆی بارودۆخی هەمەلایەنەی دواکەوتووی کوردستانەوە، بەداخەوە، هێشتا گۆڕانکارییەکی پێویست و دڵخوازی بە خۆوە نەبینووە، نە لە ڕووی ناوەڕۆک و بابەتەکانییەوە کاریگەری لەسەر ڕای گشتی و ئاراستەکردنی ڕووداوەکان بەپێی بەرژەوەندییەکانی زۆرینەی خەڵکی هەبووە و، نە تەنانەت لە ڕووی شێواز و فۆرم و تیراژ و دابەشکردن و...تاد هێشتا وەکوو پێویست بەهرەمەند نەبووە لەو دەسکەوتە تەکنۆلۆژیایی و ئامێر و ئەزموونە نوێیانەی کە لەم بوارە هەستیارەدا بە دەست هاتوون.

دیارە برێکی زۆر لەو دواکەوتوویی و کەنارگیرییەی ڕۆژنامەگەریی کوردی لە ئەستۆی دوژمناندایە و ڕاستەوخۆ و ناڕاستەوخۆ ڕۆڵی گەورەیان تێدا بینووە، سەرەتای ڕاوەدونانی ڕۆژنامەنووسان و سنووربۆدانانیان هەر لەو ساتەوە بە دیار دەکەوێت کە یەکەمین ڕۆژنامەی کوردی؛ (کوردستان) چۆن بۆ دەرچوون و بڵاوکردنەوەی چەند شوێنی گۆڕیوە (کوردستان، قاهیرە، جنیف)، لە ساڵانی دواتر و تا ئێستاشدا مێژوو شاهیدی چەندین ڕووداوی دڵتەزێنە کە تیایدا دەیان ڕۆژنامەنووس و نووسەری بوێر و دڵسۆز بە دەست و پیلانی دوژمنان و کۆنەپەرستانی ناوخۆ تیرۆرکراون.. ئەمە جگە لەو بارە ناهەموارەی کە نووسەران و ڕۆژنامەنووسان گوزەراندوویانە لەژێر باری نەبوونی ئازادیی بیروڕا و سانسۆری جۆراوجۆر و دابڕاویی لە تەکنۆلۆژیای چاپەمەنیی سەردەم و کولتووری جیهانی....

بۆ ئاساییکردنەوەی ئەم بارە، بۆ دەستڕاگەیشتن بە پێداویستییە تەکنیکی و زانستییەکانی ئەم بوارە، بۆ ئەوەی ڕۆژنامە کاریگەری لەسەر ڕای گشتی دابنێت و وا لە جەماوەر بکات ڕاستەوخۆ و ناڕاستەوخۆ بەشداری داڕشتنی بڕیارە سیاسییەکان بکات و ئاراستەی ڕووداوەکان بە ئاقاری بەرژەوەندیی زۆرینەی خەڵکدا بەرێت، گەلێک هەوڵ و کۆششی هەمەلایەنە پێویستە، لە پێش هەموانەوە هەوڵی دیموکراتیزەکردنی کۆمەڵگا و دەسەڵات و سەلماندن و ممارەسەکردنی گشتگیریی سەرجەم مافە مرۆڤایەتییەکان، و بە شێوەیەک کە کەناڵەکانی ڕاگەیاندن، بە تایبەت ڕۆژنامە، ببنە ئەو زمانە حەقبێژ و ئاوێنەی خواستی خەڵک و دەسەڵاتی چوارەمەی کە لەمێژە قوربانی بۆ دەدەین و نوقڵانەی بۆ لێ دەدەین...

ئەوەی لێرەدا مەبەستمە باسکردنی تەواوی ئەو هەوڵ و کۆششانە نییە بۆ بەرەوپێشبردنی کاروانی ڕۆژنامەنووسیی کوردی و زاڵبوون بەسەر ڕێگرەکاندا... بەڵکو تەنیا پێداگرتن لەسەر جێبەجێکردنی داخوازییەکی ڕەوایە لەم بوارەدا کە توانای جێبەجێکردنی ئاسانە و ئەمیش بەجێی خۆی کاریگەری لە بەمەنزڵگەیاندنی ئەو کاروانەدا دەبێت.

داخوازیی پێکهێنانی تیمی ڕۆژنامەنووسیی گەڕۆک، بە هەموو پێداویستییەکانی کاری ڕۆژنامەنووسییەوە، ئەم تیمانەی کە سنوورەکانی نێوان ناوچەکانی ژێر دەسەڵاتی حیزب و لایەنە جۆراوجۆرەکان ببەزێنێت و شار و شارۆچکە و گوندەکان یەکە بە یەکەیان دوور و نزیک بە سەر بکاتەوە و هاووڵاتیان بە دەنگ بهێنێت و باس و خواسیان، پێویستی و داخوازییان، ژیان و گوزەرانیان... بکاتە بابەتی جۆراوجۆری ڕۆژنامەنووسی لە هەواڵ و ڕاپۆرتەهەواڵ و ڕیپۆرتاژ و وتار و لێکۆڵینەوە.

دەکرێت ئەم تیمانە کار و کردەوەیان بکرێتە زەنگێکی ڕاچەنین بۆ هەموو ڕۆژنامەنووسان بیسەلمێنێت کە کاری ڕۆژنامەنووسی واتای نامێنێت و بەها و کاریگەری دەکوژرێت، ئەگەر ڕۆژنامەنووس لەسەر کورسییەکەی و بە دیار مێزێکەوە دانیشێت و چاوەڕوان بکات زەنگێکی تەلەفۆن لێ بدات و هەواڵێکی بدرێتێ و یاخود بانگ بکرێت بۆ کۆنگرەیەکی ڕۆژنامەنووسی و ڕیزە پرسیارێکی سادە و بێ گرێ و گوڵ و وەڵام حازر تۆمار بکات.

کەی ئەوە کاری ڕۆژنامەنووسییە کە ڕۆژنامەنووس سەرەتا و ئاکامی بابەتەکەی بۆ دیاری بکرێت و ماندوو نەبێت لە بەدەستهێنانیدا و ڕووبەڕووی گەرما و سەرما و دەسەڵات و خو و نەریتە باوەکانی سەردەم نەبێت.

ئەم جۆرە تیمانەی کە ئاماژەم پێکرد بە تایبەت کاتێک لە کەسانی بوێر و ڕۆشنبیر و دڵسۆز پێک بێت، کەسانێک کە لایەنگرییان بۆ ڕاستی و زانست و بەرژەوەندیی ڕاستەقینەی زۆرینە خەڵک لە هەموو لایەنگیرییەکانی دیکە پێ چاکتر بێت، ئاهێک دەهێنێتەوە بەسەر ڕۆژنامەدا و گیان دەکات بە جەستەی تا ڕادەیەک مردووی دەسەڵاتی چوارەمدا و بابەتی ڕۆژنامەنووسی بەهرەمەند دەکات لە ناو و ژمارە و ئاماری نوێ و بەسوود.

بەم شێوەیە ئەم هەوڵە لەپاڵ هەوڵەکانی تردا بۆ بەرەوپێشبردنی ڕۆژنامەنووسیی کوردی، ڕۆژنامە لەو کەنارگیری و بێکاریگەرییە ڕزگار دەکات و بەشداری لە ڕێکخستن و هۆشیارکردنەوەی ڕای گشتیدا دەکات و دەسەڵات بەرپرسیار دەکات بۆ ڕاپەڕاندنی ئەرکە هەنوکەییەکان و زامنکردنی دواڕۆژێکی شاد و بەختەوەر بۆ هەموو هاووڵاتیانی کۆمەڵگا بەبێ جیاوازی.

بیرۆکەی ئەم بابەتەم (٢/٣/١١-٣-٢٠٠١) لە خولێکی ڕۆژنامەنووسی مەڵبەندی چاودێریی زانستیی سلێمانی خستە ڕوو کە مامۆستا هەڤاڵ ئەبوبەکر وانەی تێدا دەوتەوە، شایانی باسە مامۆستای ناوبراو وێڕای سەلماندنی گرنگی بابەت و پێشنیارەکە بە چاکی زانی کە ئەگەرچی ئەم بابەتە و جێگربوونی ئێستا لە گۆڕێدا نییە، بەڵام پێویستە بە گرنگ وەربگیرێت و هەرکاتێکیش بخرێتە ڕوو چ وەک پێشنیار و چ وەک پێڕەوکردن، زەرورە و دەستپێشخەری خستنە ڕووەکەی بۆ نووسەری ئەم بابەتە (عەلی محەمەد ئەمین) بگێڕدرێتەوە.

عەلی محەمەد ئەمین
پەیامنێری پەیام ـ باشووری کوردستان

Peyam

پەیام

نە هێندە تاڵ بووین فڕێ بدرێین و نە هێندە شیرینیش قووت بدرێین!

دەڵێن: "ئەگەر هیچ نەکەیت، کەسیش هیچت پێ ناڵێت! نە بە چاک، نە بە خراپ!"

ئێمە بەر لەوەش کە بەتەواوی یەکڕا و هاوڕا بین و بڕیار لەسەر ئەوە بدەین کە دەبێت "جارێکی دیکەش گۆمەکە بشڵەقێنین!" و بڵاوکراوەیەکی "جیاوازتر لەوەی کە هەیە!" دەربکەین، بەئاگا بووین لەوەی کە کردەیەکی وا بە کامە ئاکام و چ دەرئەنجامێکمان دەگەیەنێت! هۆشیار بووین بەوەی کە ئەم "هەویرە ئاو زۆر دەکێشێت!" و دڵنیا بووین لەوەی "بێ تەقە دەرناچین!" و "دنیایەک قسەمان دێتە سەر!" هەرواش بوو: هەر لە دەستپێکڕا سەرەتای قسەکان دەرکەوتن و دواتر و لەگەڵ هەر بڵاوکردنەوەیەکی نوێشدا زیاتر و زیاتر دەبوون. دەمانبیستنەوە و زۆربەی جارانیش بە نووسین و نامە بۆمان دەنێردران و ئێستاش "گەنجینەی پەیامەکەمان!" پڕە لەو نامە و نووسینانەی لە ماوەی دەرچوون و ئێستاش "لەنێوچوون!"ی پەیامەکەماندا پێمانگەیشتوون. قسە جوان و شیرینەکانیان بۆ هەمیشە لە دڵدا هەڵدەگرین و "بەبەخت بووین! بەختیش ساڵی چەند جارێک لە دەرگای دەداین!" هەبوون دەیانوت: "بە نووسینەکاندا دیارە، ئەمانە "کۆمۆنیست!" و چەپڕەوە کوردەکانن و دیسان لە سای بڵاوکراوەیەکدا هەوڵی خۆکۆکردنەوەیەکی دیکە دەدەن!" دەیانوت: "ناکرێت و نەبووە! بڵاوکراوەیەک بەو نێوەڕۆکە و بەو شێوە و شێوازە جوانەوە، هەر دەبێت پشتگیری و دەستگیرۆیی لایەک، لایەنێک "ئەمما لایەنێکی دەوڵەمەند!"ی لە پشت بێت!" ڕادەمان و دەیانپرسی: "کەسانێکی لەخۆبەگومان و ترسنۆکن! ئەگەرنا بۆ ناوی سەرنووسەر و نووسەرانیان ئاشکرا ناکەن!؟ ـ ئاخر لەوە بێ خەبەر بوون کە ئێمە لەنێو خۆماندا پێکەنینمان بە عەقڵی دابەشکردنی نووسەران بە سەرنووسەر و ژێرنووسەرانەوە دەهات و دەمانویست ئەوەش "بە حەوت ئاو بشۆینەوە!" ـ دەیانوت: "هەموو هەوڵەکانی دیکەی ئەم بوارە بە نشوستی کۆتاییان هات و ئەمانیش ئەگەر پشتیان بە "گەورەپیاوان!" ئەستوور نەبێت هەر بەو ئاکامە دەگەن!"، کە بابەتی کەسێکی ناو "ئاگرە سوورە!" خۆشکراوەکەشمان بڵاو دەکردەوە، ئیتر پڕیشکی ئاگرەسوورە"دوور لە باڵای ئەوان!" ئێمەی دەگرتەوە و دەکراین بە هاوبەشان و هەڵگرانی بیر و بۆچوون و تێڕوانینەکانی نێو بابەتەکە و: بڵاوکردنەوەی بابەتێکی نەوشیروان مستەفا دەیکردین بە "ئەوەتا ئەمانیش لە ژێرەوە یارمەتی دەدرێن!" و "کادیرە کۆنەکانی کۆمەڵەن و سەریان هەڵداوەتەوە!" و بە خشکەیی لایەنگری لە سیاسەت و ڕێبازی یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان دەکەن! بڵاوکردنەوەی هەواڵی یادکردنەوەی کۆچی مەلا مستەفای بارزان، دەیکردین بە "کاسەلێسانی خەزێنەکەی ماڵە بارزانیان!" و "ئەڵقەلەگوێیان!"ی پارتیی دیموکراتی کوردستان و بڵاوکردنەوەی بابەتی کەسایەتییەکی سەر بە پارتیی کۆمۆنیستی کرێکاریی عیراق و حیزبی شیوعیی عیراقیش دەیکردینەوە بە "کۆنەکۆمۆنیستان و چەپڕەوە تیژڕەوەکانی ئێستا!" و ـ سەیر لەوەدا بوو کە قەت تاوانی سەر بە (پ.ک.ک.)بوونمان بە ملدا نەدرا، ئەو پارتییەی کە لە زەمەنی کارایی ئێمەدا لە گشت پارتییەکانی دیکە چالاکتر بوو لە مەیدانەکەدا و بە هەموو شێوەیەکی باش و خراپیش قسە لەسەر کردەوەکانی دەکرا! ـ ئێمەش دەبوو چ لەبەر تەوژمی ئەم "مۆرکی تاوانانەدا ـ کە ساڵانێکی دوورودرێژە بەشێک لە دواکەوتووترین لایەنەکانی ڕۆشنبیریی کوردیی داسەپێنراو پێک دەهێنن و زۆربەی جارانیش لە دەستەی "ڕۆشنبیرانی سەربەخۆی!"ی کوردەوە ـ ئەگەر خوانەکردە هەبێت! ـ سەر هەڵدەدەن! و چ لەبەر تەوژمی ئەرکە تاقەتپرۆین و نالەبارەکانی خۆماندا، شەو بخەینە سەر ڕۆژ و ڕۆژ بە شەونخونی بسپێرین، ـ ئەمیان هەڵبژاردەی خۆمان بوو و هیچ منەتێکی تێدا نەبوو! ـ دەبوو خۆمان ڕابگرین و هەندێک جاریش یەکتر ئاگادار بکەینەوە لەوەی کە "هەرچی لەسەرمان دەوترێت و بەرانبەرمان دەکرێت ڕاستە!" ڕاستە! چونکە ئێمە خەریکین "دار لە کونەزەردەواڵان وەردەدەین!" و خەریکی کارێکی "غەریب" و "تێکدەر"ین! خەریکین لە ڕووی شێوە و شێوازی دەرهێنانەوە بڵاوکراوەیەکی کوردی بە ئاستی بڵاوکراوەی میللەتە پێشکەوتووەکانی دنیا دەگەیەنین و لەگەڵ دەرچوونی هەر ژمارەیەکی نوێدا جوان و جوانتری دەکەین! خەریکین لە ڕووی ناوەڕۆکیشەوە ـ کە ئەمیان "بۆ تەنگەتیلان!" و "ڕۆشنبیرە حزبی و حزبییە ڕۆشنبیرەکان!" ترسناکتر بوو! ـ بڵاوکراوەیەکی "چێشتی مجێور!"انە دەردەکەین و لە هەوڵی ئەوەداین هەموو ڕەنگ و دەنگەکان لە دەوری یەکتر کۆ بکەینەوە! ـ ئەو بانگاشەیەی سەردەمانێکە بووە بە باوی ڕۆژگار، لە هەموو جێیەک دەدرێت و لە هیچ جێیەکیش پێڕەو ناکرێت! ـ سەکۆیەکمان دروست کردووە و هەموومان پێکەوە، بەتەواوی بیر و بۆچوون و جیاوازییەکانمانەوە، تێیدا لە دەوری یەکتر کۆ بووینەتەوە و خەریکی "تێکدان و هەڵشێلانی کۆن!" و بیربیرەی "یەکتر قبووڵکردن و نەکردن!"ین. خەریکین خەڵکانێکی شارەزا لەسەر ئێستا و داهاتووی "سیاسەتی کورد! بیری کورد! ڕێنووس و زمانی کورد! ـ کە ئەمیان گەورەترین کارەساتی نێو ڕۆشنبیری و سەرلەبەری بڵاوکراوە کوردییەکانە لە هەر جێیەک بن! ـ و ئەدەب و ڕۆشنبیریی کورد" دەهێنینە قسە و قسەکانیش هەریەکە و "لە ئاوازێک دەڵێن!" و ئێمەش چ باکێکمان "لە نێوەڕۆکی دڵسۆزانە!"یان نییە! خەریکین دنیای "پاکیزەیی کچ و ژنەکانمان!" دەخەینە بەر پرس و گومانەوە و هانیان دەدەین بێن و دنیای پیاوانەی "ئەسپێون و پڕ لە مشکی و جامانە و کەڵلەپووتیی سەدەکانی ناوەڕاست!"مان بهەژێنن. خەریکین ئەو دید و بڕوایانەی بە ناوی ئایینەوە بەزۆر بەسەرماندا سەپێنراون شەنوکەو دەکەین و خەریکین ئاوڕێک لە هونەری کوردی، بە هەموو بەشەکانیەوە، دەدەینەوە؛ ئەو هونەرەی کەس نازانێت لە کوێوە سەرچاوەی گرتووە و ئێستا لە چیدایە و داهاتووی بە کوێ دەگات! خەریکین و خەریکین و هەر هەمووشمان بەوپەڕی دڵاوایی و ڕاستگۆییەوە دڵمان بۆ قسە و قسەڵۆکان ئاوەڵا کردەوە، "باجی ماندوویێتی و خەریکبوون دەدەین!" و دەمانەوێت بە یارمەتیی ڕەخنە و هاوکاریی دڵسۆزان لە کەموکوڕییەکان کەم بکەینەوە، لە هەڵەوپەڵەکان تێ بگەین و دووبارەیان نەکەینەوە. بە بیری خۆمان و بیری یەکتری دەهێنینەوە کە "مادام خەریکی کارێکین، دەبێت هەموو قسەیەکیش، چ باش و چ خراپ، قبووڵ بکەین!" "دەبێت ڕێی خۆمان بگرینە بەر و لێگەڕێین چی دەڵێن بیڵێن!" و ڕاستییەکەشی بەوپەڕی لەخۆبووردنەوە هەروامان کرد و بەڵام، هەمیشە هەر یەک خەمی گەورە بە ئاگای دەهێنناینەوە: دەست لەسەر دڵ لە خەمی ئەوەدا بووین ئاخۆ چۆن و بە چ ڕێگایەک بتوانین درێژە بە کارەکەمان بدەین و جارێکی دیکەش بەبێ ئەوەی مەجبووری "دەستپانکردنەوە لە ناجیزان!" و "کاسەلێسیی ماڵەگەوران!" بین پەیامەکەمان بڵاو بکەینەوە. ئاخرییەکەی لەبەر زۆر هۆ ـ کە ناخۆشترینیان لە سەردەمێکدا کە باس لە دەوڵەمەندیی ماڵی کورد دەکرێت، دەستکورتی و گیرفانبەتاڵی ئێمەیە! ـ نەمانتوانی و ناتوانین لەوە زیاتر هەڵگرانی ئەو خەمە بین و "ئەسپی ئێمەش لە هەڵەمووتان سەرسمی دا و گلا!" و لێرەدا ئیتر بەر لەوەی "ڕیسەکەمان ببێتەوە بە خوری!" و دوای هەموو هەوڵ و کۆششێک و تێخوێندنەوەی گشت ئیمکانیاتەکانی بەردەوامبوون، هەموو یەک دەنگین و دەمانەوێت بانگەوازی ماڵئاوایی لەو ماڵە "پەلکەزێڕینە"یيە ڕابگەیەنین، کە بۆ ماوەیەک هەموومان لەنێو دیوارە پڕشنگدارەکانیدا دەستلەملانی یەکتر بووین، زۆر دڵمان پێ خۆش کرد و زۆر دڵێشمان تێدا ئێشان و زۆرجاریش "شەڕ"مان تێدا کرد، هاوکاتیش دەمانەوێت ماڵئاوایی لەو یادەوەرییانە بکەین کە هەندێکیان هێندە شیرینن کە تا پێچاڵی گۆڕیش هەر بە شیرینی لە دڵ و دەروونماندا دەمێننەوە. بێ لەوەش دەمانەوێت سوپاس و پێزانینی خۆمان بۆ گشت ئەو هاوڕێ دڵسۆزانە دووپات بکەینەوە کە هەمیشە بە خەمی ئێمەوە بوون و لە ماندوونەبوونیان دەپرسین! بۆ ئەو هاوڕێیانەی کە هەر خەریکی سەیرکردن و قسەکردن نەبوون و دەهاتن و لەگەڵماندا دەستیان دەدایە چمکێک و کارئاسانییان بۆ دەکردین! بۆ ئێوەش کە نەدەسڵەمینەوە لەوەی، جارناجارێک، دەست لە گیرفانان ڕۆ بکەن و سەرباری ئەرک و ناخۆشیی ژیانی خۆتان کۆمەک و دەستگیرۆییمان بکەن! لە سەرووی هەمووشیانەوە سوپاس بۆ ئەو ساتانەی کە بابەتی گەنجانەی گەنج و پیرەکانمان بە دەست دەگەیشتن و شاگەشکەیان دەکردین، زەردەخەنەیان دەخستە سەر لێوانمان و ئێمەش بە خۆشییەوە باوەشمان بۆ دەکردنەوە و دەمانوت: "ڕۆژنامەگەریی کوردی خەریکە لەڕێی قەڵەمە نەترس و بەبڕشتەکانەوە خەریکە ڕۆژگارە ڕەشەکانی خۆی تێدەپەڕێنێت!" دەمانەوێت ماڵئاوایی لە هەرچییەک کردمان، وتمان و نووسیمان بکەین!

دەمانەوێت سوپاسیش بۆ هەرچییەکیش کە دەکرێت و دەوترێت و دەنووسرێت بنێرین و داوای سەرفرازیی و دڵئازادیی بۆ هەموان بکەین!

دەستەی نووسەران